

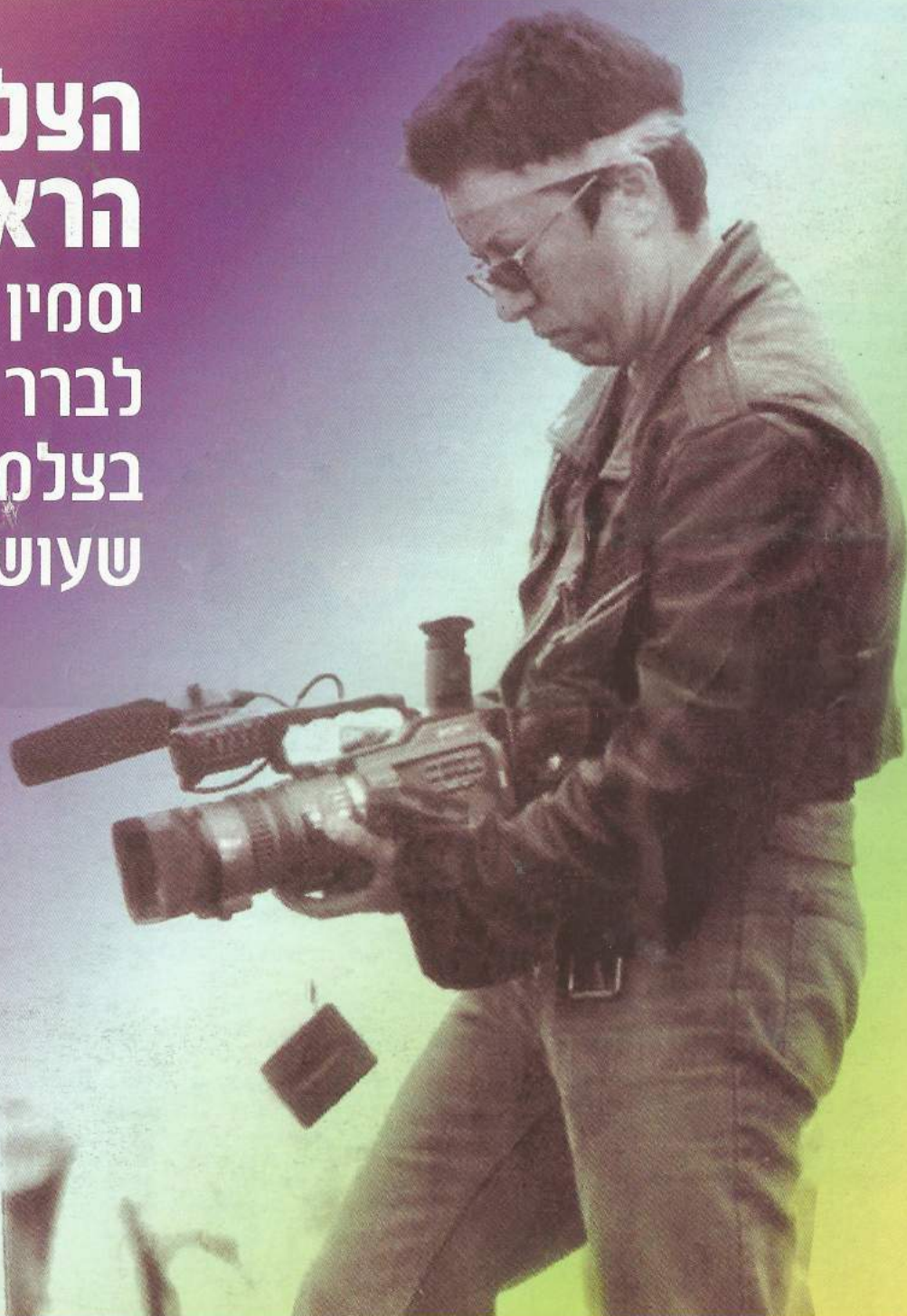
פנדורה

עיתון לסבי

גיליון מס' 7 | אפריל 2004

הצלמת הראשונה שלי

יסמין מקס מנסה
לברר מה יש בהן,
בצלמות הלסביות,
שעושה לנו את זה

אימוץ והזכות להורות / עינב זילבר • גמישותה המינית של האישה / עופר מאורר
• אמנות פורנוגרפית ופמיניסטית / דליה מרקוביץ • רפואת נשים לסבית / איילת טרסר
• והמדורים הקבועים של: איילת לטוביץ, אביגיל שפרבר, עדן ואימא סדרתית

פנדורה חוגגת שנה. באפריל 2003 יצא הגיליון הראשון, לאחר חבלי לידה לא פשוטים, אבל בהתרגשות גדולה. והנה היום, התינוקת כבר הולכת בעצמה, ואפילו מדברת. ואת יודעת איך שזה, כמה שתרצי להנך את התינוקת שלך, לעצב אותה ולהשפיע עליה, בסופו של דבר היא תגדל ותהפוך למי שהיא רוצה, למישהי משל עצמה. במקרה של בייבי פנדורה, אני - ונדמה לי שגם חברותיי למסע הזה - לא ממש התקשנו לדבוק באמיתות מוחלטות, להיצמד לאמירות בלתי מתפשרות, או למסמר את עצמנו לתוך מסגרת שהוגדרה מראש. היו כמה דברים בסיסיים שהסכמנו עליהם ועם זה יצאנו לדרך, לנסות וליצור מגזין איכותי ללסביות ולאחרים. כמובן שהיו אלו שהתנגדו ואפילו לעגו, כי איך ייתכן שעיתון יתהווה "מעצמו", אבל אנחנו נשארו בשלנו: אין טעם לנפנף בסיסמאות, משום שבסופו של דבר - כך האמנו -

בייבי פנדורה

החומרים בשטח הם אלו שייעצבו את העיתון ויהפכו אותו למה שהוא. כבר בתחילת ההיריון הזה היה לנו חשוב שהיריעה תהיה רחבה ככל האפשר, שפנדורה תצליח להגיע אל הקהל הלסבי הרחב ביותר; צעירות וזקנות, רווקות ונשואות, אימהות וכאלו שבוחרות שלא ללדת, פעילות פוליטיות ואלו שמעדיפות להישאר בארון, אנרכיסטיות ואדישות, בלייניות ונחבאות כביתן, ימניות ושמאלניות, דתיות, נשואות וגם טרנסג'נדריות. ובטח יש עוד כמה שלא הזכרתי. החומרים החלו להגיע, והם נבחרו וסוננו בקפידה. לגבי זה לא הייתה שאלה; האיכות לא נמדדה רק על פי ניסיון כתיבה וכשרון עולה, אלא חיפשנו גם את זו שידעה "לכתוב מהבטן", שהסכימה לחשוף את האמת שלה ולהגיד באומץ את שהיה לה להגיד.

ככה אימצנו אל חיקנו את עדן ארזי, ש"התגלתה" במקרה ו"גדלה" מגיליון לגיליון, את אביגיל שפרבר, שכתבה בגילוי לב על הדואליות כלסבית דתייה, ואת דנה פלג, שאיתרה ותעתה ותהתה, ואחר כך הגישה את זה בניחוח אישי ואנושי כל כך. וכמובן שהיו גם מלי כספי וענת פיין-גוטה, האימא הסדרתית העצבנית, וגם איילת לטוביץ' העסוקה כל כך שתמיד מצאה לנו גם זמן ומקום, ועופר מאורר שהצטרף מאוחר יותר ונשאר "לטפל" בנו במסירות, דליה מרקוביץ' שהצטרפה לאחרונה, וכמובן עינב זילבר, שהאירה סוגיות משפט חשובות והייתה עבורי יד ימין ויד שמאל, וביחד עם נילי יקיר היוותה גב תומך ולב אוהב גם יחד.

אני רוצה להזכיר גם את יעל בן ארי, שתפרה לבייבי פנדורה את חליפת הבייבי-גרו הראשונה שלה, שעיצבה אותה והעלתה אותה על הנייר, וגם את אורי שהחליפה אותה והחליקה לתוך העניינים. חשוב לי לציין בהערכה גדולה גם את אלו שידעו לעבוד קשה, להתאמץ, לעשות "עבודת שטח", נשים כמו יסמין מקס החרוזה, מיכל אבס וטלי אפל. וגם מאיה בולצמן, ניצן כוכבא ואור מרוני-פנר, שהחלו איתנו ואחר כך פנו לדרך. והיו גם ענבל נהרי, איילת טרסר, ג.ג. גלי, אורית פוטשניק, נופר קידר, יערה חוצן, טלי ליסק, רקפת בר קמה וסיסטר די. שהפציעו, ולו בגיליון אחד. וכולן כאחת, מי יותר ומי פחות, גרמו לפנדורה להתחיל לדבר בעצמה, בשפה שלה, הייחודית והמיוחדת לה. מאחורי הקלעים תמכו בהן המתנדבות הרבות של קל"ף, שסחבו וקיפלו והדביקו ודיוורו והפיצו, וכמובן התורמת האנונימית שלנו, שאיפשרה את כל המסע הזה, ועמה התורמות הנוספות והמנויות הקבועות על העיתון (ואולי זה הזמן להזכיר שניתן לעשות מנוי על גיליונות 7-12 הבאים...)

בייבי פנדורה כבר בת שנה, והנה, בלי שתכננו יותר מדי מראש - יש לה מה להגיד, והמילים שלה מדברות בעד עצמן. יש לה קוראים וקוראות, נשים וגברים, לסביות וסטרייטיות, כל מי שמוצא עניין בתרבות הלסבית המתהווה בארץ הזו - ואלו הולכים ומתרחבים. אז זה הזמן להרים אותה פעמיים (אחד לשנה הבאה) ולהגיד לה מזל טוב. הרי בכל זאת מדובר בילדה יחידה, במגזין הלסבי היחיד כיום בארץ!

תיה

מאת: אריאל פורטוגז

נת'ה, הלסבית הקטישה, ת'ה וק'מת. היא הסכימה לחשיפה חלקית. הפרטים היחידים שה'תה מוכנה למסור למערכת הם סגילה הוא בין 40 ל-80, תמנ'ב'יה הם סקט'ים, מאג'יה סתורה ומרק עוף, וט'ה'יא בשלה לקשר רצ'ני.

עמותת קל"ף אבלה וכואבת את מותה בטרם עת של ד"ר ויקי שירן יהי זכרה ברוך

בשער: קלה לוי. צילום: חגי מטר.

עיתון פנדורה - מגזין לסבי דו-חודשי
גיליון מס' 7, אפריל 2004

המו"ל: קל"ף - קהילה לסבית פמיניסטית

C.L.A.F - Community of Feminist Lesbians
P.O. BOX 22997 Tel Aviv, 61228 Israel
Tel: 051-512840, 054-204647

קלאפ

مجموعة المثليات النسوية

עורכת: לילך גליל

יעיצוב גרפי: סטודיו צפריר צ'נובר 03-5185864

חברות מערכת: עינב זילבר, נילי יקיר,

דנה ג. פלג, עדן ארזי, יסמין מקס.

מודעות: איילת שחר 053-542695

דוא"ל: claf@gay.org.il

לתגובות, הערות והארות:

ת.ד. 22997 ת"א 61228

או באימי"ל: pandora2003@walla.co.il

עיתון פנדורה מגזין לסבי דו-חודשי

הגיליון הבא ייצא ב-1 ביוני 2004

לוח האירועים הארצי הבא ייצא

ב-1 ביוני 2004.

לפרסום אירועים: 051-330327 (להשאיר הודעה).

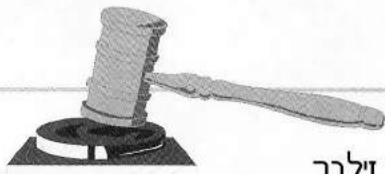
מנוי ל"פנדורה" וקבלת העיתון בדואר

במעטפה דיסקרטית, נא לפנות לקל"ף,

ת.ד. 22997 ת"א 61228, או באימי"ל:

claf@gay.org.il

הפקת העיתון והוצאתו לאור מתאפשרת הודות לתרומה מיחידת

עיב זלבר

בעיניים משפטיות

אימא הומו ואבא לסבית

ההורות ההומו-לסבית על המפה. נוסת ישראל, המבקשת לפגוע בזכויות האימוץ של לסביות והומואים, יוצאת במסר פסול וקשה. השימוש בעיקרון "טובת הילד" על בסיס הזהות המינית של ההורים כבר מזמן לא רלוונטי, ואינו אלא ניסיון לפגוע באפשרות של לסביות והומואים לממש את זכותם היסודית ביותר - להיות הורים

עומדת לדיון שאלה נוספת, מרכזית לא פחות, והיא שאלת זכותם של לסביות והומואים להיות הורים. מי שמתמש בטעון "טובת הילד" באופן גורף על בסיס הנטייה המינית של ההורה, למעשה רוצה לפגוע באפשרות של לסביות והומואים להיות הורים. יש לזכור שאין אף קבוצה אחת שלגביה החליטה מדינה כלשהי על פגיעה כה גורפת בזכות היסוד להורות.

ההורות של לסביות והומואים היא כבר עובדה חיה וקיימת, בכל אותם מקרים רבים שבהם ניתן לממש אותה מבלי לקבל מראש אישור של המדינה. כיום ישנם ילדים רבים שחיים באחת מהגרסאות של משפחה הומו-לסבית (שתי אימהות, אימא אחת, שני אבות, אימא ואבא בביתם נפרדים, ועוד). אי ההכרה המשפטית והדה-לגיטימציה החברתית במשפחות אלו, הם שמנציחים את הפגיעה בילדים. דווקא ההכרה החברתית והמשפטית במשפחות הומו-לסביות תקדם את טובתם של הילדים הגדלים בהן. גם בהיבט של הזכויות הכלכליות עיקרון "טובת הילד" מחייב להכיר במשפחות החד מיניות ולהעניק לילדים הגדלים בהן זכויות זהות לזכויותיהם של ילדים אחרים (הזכות לתמיכה כלכלית, ירושה, מזונות ועוד). אכן, הגיע הזמן להגדיר מחדש את מושג המשפחה ומושג טובת הילד תוך מתן מלוא הזכויות לילדים ולהורים, ולהכיר במציאות המשתנה.

einav_zilber@yahoo.com

בימים אלו מתארגן מטה מאבק קהילתי כנגד הצעת החוק המנסה לפסול אימוצים על ידי לסביות והומואים. לפרטים, להתנדבות ולתרומות: 204647 - 054.

עו"ד עירא הדר. "נראה שגורמים בממשלה חוששים שבתי המשפט יכירו בהורות ההומו-לסבית"

עלולה ליצור תקדים מסוכן לפגיעה בזכויות הלסביות וההומואים גם בתחומים אחרים, ולו באמצעות השימוש במונח "איש ואשת", המצמצם את הגדרת הזוגיות והמשפחה בישראל.

טובת הילד - האמנם?

בבסיס הדיון בהורות ההומו-לסבית עומדת השאלה: מהי טובת הילד. מדובר בעיקרון מרכזי בשאלות הקשורות לזכויות ילדים, המהווה את הכלי המשפטי ואת הצידוק להתערבות המדינה בנעשה בתוך המשפחה. השיקול של טובת הילד אמור להיות שיקול פרטני, שבמסגרתו יש לבחון באופן ענייני את מצבו של הילד ואת כשירותם של ההורים. אלא שבהקשר של הורות של הומואים ולסביות, הזהות המינית של ההורה/ההורים היא הדבר המרכזי שעומד למבחן, ויש מי שרואה בזהות המינית של ההורה את השיקול המכריע, דבר הפוסל מראש את האפשרות של אימוץ על ידי לסביות והומואים.

על פי מחקרים רבים שנערכו בקרב משפחות חד מיניות, עולה כי אין פגיעה בילדים שגודלו על ידי הומואים ולסביות. "בפברואר 2002 המליצה האקדמיה האמריקאית לרפואת ילדים לאפשר ללסביות ולהומואים לאמץ את ילדי בנות/בני זוגם, לאחר שבדקה ומצאה שילדים שגדלו עם הורים מאותו המין תפקדו מבחינה רגשית, קוגניטיבית, חברתית ומינית כמו ילדים להורים הטרוסקסואלים", אומרת עו"ד הדר. "הילדים הללו מרגישים חריגים ומופלים רק כאשר הם נתקלים בתגובות עוינות ולעגניות מצד החברה, למשל, כאשר נטען שאמהותיהם או אבותיהם אינם ראויים לשמש כהורים, או שהתא המשפחתי שלהם הוא פסול".

אין גם כל בסיס לטענה שעיקרון "טובת הילד" מחייב שילד יגדל דווקא במשפחה המסורתית, שכוללת אבא ואימא. מודל זה ממלא הופך פחות ופחות שכיח, וכיום קיימות משפחות רבות שאינן משפחות עם אבא ואימא. יתר על כן, היום אנו יודעים שגם מבנה המשפחה הזה אינו מבטיח לילדים סביבה בטוחה, ובמשפחות רבות של 'אבא ואימא' קיימות תופעות של התעללות, אלימות והזנחה. יש הרואות ביחסי הכוח שבין גברים ונשים את הגורם לאלימות ולאפליית נשים, ומאמינות כי דווקא המשפחה המסורתית, שלעיתים קרובות מנציחה את יחסי הכוח הללו, אינה מהווה מודל רצוי.

זכות היסוד להורות

העמדת הזהות המינית של ההורה כגורם הרלוונטי הבלעדי בשאלה מהי טובת הילד, אם כן, מפלה ומבוססת על דעות קדומות ומופרכות. שלילה מוחלטת של זכותם של לסביות והומואים לאמץ אינה מתיישבת עם החובה לערוך בדיקת כשירות פרטנית של המאמצים לשמש כהורים טובים ולהעניק לילדים בית חם ואוהב. למעשה, במסווה של דיון בשאלה החשובה של טובת הילד,

עד כאן! בבית שלהם שיעשו מה שהם רוצים, אבל לסביות והומואים לא יכולים לגדל ילדים", אמרה ג'ודי, ליברלית בדרך כלל. "אז את בעצם אומרת שאני לא יכולה להיות אימא", עניתי אני וג'ודי שתקה. ואמנם, נראה שהורות של לסביות והומואים קשה לעיכול עבור סטרייטים, ואפילו עבור אלו שמצדדים בשוויון זכויות כלכלי (ירושה, מיסוי וכדומה). הרי זה ברור: הומואים רוצים להיות הורים בכדי "לספק את יצריהם האפלים", וגם אם אימהות לסבית יותר קל לקבל (בכל זאת, מדובר בנשים, אתן יודעות...), בכל זאת "זה לא טוב לילד לגדול בלי אבא..."

גושפנקה חוקית למשפחה הלסבית

בעתיד הקרוב, ההורות ההומו-לסבית עומדת לתפוס מקום מרכזי בשיח הציבורי, בבתי המשפט ובכנסת. תהליך דומה קורה גם בחו"ל. "כיום מונחים בפני בית המשפט העליון שלושה תיקים שונים הדינים באימוץ על ידי לסביות והומואים", אומרת עו"ד עירא הדר, המתמחה בזכויותיהם של לסביות והומואים. "בתיק הראשון אני מייצגת זוג לסביות המבקשות לאמץ האחת את ילדה הביולוגיים של השנייה. בתי המשפט כבר קבעו כי הילדים גדלים בתא משפחתי חם, אוהב ויציב, המתקיים מזה כ-15 שנה, אבל הנתון הזה לא הספיק לשופטים כדי לתת למשפחה הלסבית גושפנקה חוקית, ועל כך אנו מערערות."

התיק השני הוא של רותי וניקול ברנר-קדיש, זוג לסביות בעלות אזרחות כפולה - ישראלית ואמריקאית - שאחת מהן אימצה בארה"ב את בנה הביולוגי של זוגתה. בג"צ הורה לשר הפנים לרשום בישראל את האימוץ שנעשה בחו"ל, אך לבקשת המדינה הוחלט לקיים דיון נוסף בהרכב של שבעה שופטים. לאחרונה הכריז שר הפנים הנוכחי (מטעם סיעת שינוי) אברהם פורז, כי בכונתו לבטל את הדיון הנוסף, אבל דבר זה טרם נעשה. בתיק השלישי מדובר בזוג הומואים בעלי אזרחות כפולה, שאימצו ילד בחו"ל, אך הילד אינו בנו הביולוגי של איש מהם. השניים ביקשו לרשום בישראל את הילד כבנם המשותף, ולאחר שנענו בסירוב - עתרו לבג"צ.

"נראה כי גורמים בכנסת ובממשלה חוששים מכך שבתי המשפט יכירו בהורות ההומו-לסבית", אומרת עו"ד עירא הדר, "ובימים אלה פועלת הממשלה לחוקק 'חוק עוקף בג"צ', שנועד למנוע הכרה באימוצים שנעשו בחו"ל על ידי לסביות והומואים שבעת האימוץ לא היו תושבי ישראל ואזרחיה. לפי הצעת החוק, אימוצים כאלה יוכרו בישראל רק אם נעשו על ידי 'איש ואשת' או על ידי יחיד. לכאורה, נראה שהצעה זו מתייחסת למעטים בלבד, כי לכמה מאיתנו יש אזרחות זרה? כמה מאיתנו אימצו ילדים בחו"ל בשעה שלא היו תושבי ישראל ואזרחיה? אלא שגם אם בפועל מספר הנפגעים/ות מהחוק קטן, הרי שעצם העובדה שכנסת ישראל מבקשת לפגוע בזכויות האימוץ תוך התבססות על נטייה מינית, מעבירה מסר פסול וקשה. חקיקה כזו

ריס הייתה (הצלמת) הראשונה שלי. יום הגאווה באוקלנד, סן פרנסיסקו היה יום קיץ שרבי וישראלי מאוד. על הבמה התרוצצה בברמודה קצרים וגופייה אישה מרשימה, ועליה מצלמה. היא צילמה את הנשים המופיעות, את הקהל, את הקשת, ואותי. הוצאתי מצלמת כיס קטנה ובמבט נחוש נעצתי את עדשת המצלמה בזום, מכוונת ישר אליה. היא קלטה אותי, חייכה, וכיוונה את מצלמת הווידאו שלה אליי. בשירי ההדרן האחרונים ראיתי אותה מפלסת דרך עד אלי ואמרת לי בתוכחה: "You took a picture of me I like to take pictures of beautiful things". הפעם, ללא עדשת המצלמה, הבטתי ישר בעינייה והשבתי: "I like to take pictures of beautiful things". כמה שנים אחר כך אני מחליטה שהגיע הזמן לברר מה יש במיתוס הצלמת הלסבית שעושה לי את זה, ואיך זה שיש בעצם כל כך הרבה מהן. הפנטזיה הרטובה שלי הייתה לאסוף את כולן למעגל אחד ולהגג ביחד על העולם. בשל הלו"ז הצפוף התפשרנו על

פורמטים אחרים. הצלחתי להגיע לשבע צלמות לסביות, ונאלצתי להסתפק בזה. כנראה שלעולם לא אדע מה היה קורה לי עם כולן ביחד בחדר אחד.

להקפיא את הרגע

כל החיים הכרנו נשים מבעד לעדשה, ראינו איך הן מוצגות, כיצד בוחרים להראות לנו אותן. הפעם יצאתי לברר איך נראה העולם מאחורי העדשה הזו, ומה קורה כשעומדת שם אישה שהיא לסבית. המרואיינת הראשונה שלי הייתה סיצי גלעד, ואליה הגעתי עם יתרון יחסי: ידעתי כבר איך היא נראית, ואת בעיקר החדות לדייקנים העצמיים שלה. תמיד חלמתי להיות בין מעגל החברות של סיצי, להיכלל בתמונות "החבורה", אחת מעבודות הפרוייקט המפורסם ביותר שלה, X-files, שהיו שקראו לו "היצירה הלסבית המובהקת ביותר". סיצי מתיישבת מולי ומספרת לי איך בגיל 15 כבר הסתובבה עם מצלמה בקיבוץ שבו נולדה, עד כיתה

יא, שאז החליטה ללמוד והחלה בצילום המבוקר שלה. **מתי החלטת שאת רוצה להיות צלמת?** "זה היה כשטיילתי במזרח עם בת זוג, ישבתי על הר מושלג בהימלאיה והבנתי שאני אעשה הכל כדי לצאת מהקיבוץ, שזה אומר ללמוד צילום בבצלאל. אז זה נראה לי כמו פסגת האולימפוס של האמנות. בסוף י"ב הייתי היחידה שצילמה. המחנכת שלי, שהייתי מאוהבת בה לגמרי, הייתה היחידה שהביטה לתוך המצלמה, היחידה שהייתה מודעת לצילום שלי." אני שואלת את סיצי אם היא רואה קשר בין העובדה שהיא לסבית לבין היותה צלמת. "זו היתממות להגיד שאין קשר", היא עונה מיד, "זה חלק מהזהות שלי כאישה, כקיבוצניקית לשעבר, כתל-אביבית בהווה, כצלמת וכלסבית. זה ברצף הזהויות שלי ואני לא מתעלמת מזה, למרות שאני לא רוצה שיקטלגו אותי. גם היום, כשאני לא מתעסקת עם הלסביות באופן ישיר, זה קיים. למשל, העיסוק בנטישה, או העיסוק בלהיות לכד מול

הקליק הנשי

שבע צלמות ומיתוס אחד. יסמין מקס יצאה לברר מה יש בצלמות הלסביות שעושה לנו את זה, אם בכלל, ומה יש להן לומר על הנשים שהן מצלמות, על הנשים סביבן, ועל הקליק שביניהן. דברים שרואים משם

להיות ביחד. גם בזה יש קשר להיותי לסבית, כי מי שנטשה אותי או נטשתי אותה הייתה אישה." תוך כדי עלעול בעבודותיה, היא מוסיפה: "בעבודות קודמות שלי היה דגש על 'החבורה', על החברות שלי. יותר נוח לי לצלם אותן, כי יש בינינו שפה משותפת ולפעמים אני לא צריכה אפילו לדבר. אבל הרגע החשוב בצילום, תמיד יש בו אישה, יש בו השלמה עם כאב." **קרה לך שגם בת הזוג שלך עסקה ביצירה?** "הייתי עם נשים מתחום הרוח ועפנו עם הרוח לכיוונים שונים. זה לא מרשם לזה שזה ילך, אבל כמוכן שיש משיכה בין אנשים שיש להם תחומי עניין דומים, שהם מתקשרים באותה השפה." **כשאת בזוגיות היצירה שלך אחרת?** "השאיפה שלי היא להיות בזוגיות מפרה, עם שקט, שנותנת ביטחון, שתהיה מספיק יציבה בכדי לעמוד במשברים. קשר שהוא נוח מדי, כזה שגורם להירדמות, או קשר שמחזיק את סף האהבה ברמות של לחץ, לוקח את כל האנרגיות ולא נשאר מהן כדי ליצור. הלוואי שאגיע לאיזון. הדחף ליצור תמיד קיים, גם בזוגיות, אבל אצלי הוא מתפרץ במיוחד אחרי פרידה. הרבה יותר מנע אותי ליצור מתוך סוג של מצוקה רגשית." מסתבר שגם טלי אמיתי-טביב מעידה על עצמה כמי שיוצרת בעיקר סביב פרידה מבת הזוג. "אם יש לי חברה, אני מצלמת אותה בטירוף", היא מודה. "את היצירה שלי חיברתי לאהבה שלי לנשים רק כשהייתי במשברים איתן, כדי להפנות על חסכים או על עוגמות נפש. פרט לאהבה אחת שהייתה קצת מוזה בשבילי, ואז שפעת ברעיונות. את היצירה הכי גדולה שלי עשיתי רק אחרי שסיימנו את הקשר."

סיצי גלעד ביער גרונוולט, צילום עצמי. "הייתי מצטרפת לאימה ויגואר לטוילים באגם"

כמו שהם. גם ביצירה שלה שואפת קורן "שאנשים יהיו מה שהם ואיך שטוב להם, בלי להתאים עצמם להגדרות."

רצף זהויות

צלמת נוספת שמנסה להשתחרר מעול ההגדרות היא קלאודיה (קלה) לויז. כל הסרטים הדוקומנטריים שהיא מפיקה מתעסקים בזהויות, "ולא רק מיניות, אלא לאומיות, דתיות, וזכויות אדם בכלל". קלה מודה בפניי שהיה לה קשה שפניתי אליה בתור צלמת לסבית, כי "להגיד שאני יוצרת לסבית זה לא משקף. אני באתי קודם, ההגדרות באו אחריי. מה זאת אומרת בעצם צלמת לסבית? צלמת קווירית?"

אני שואלת אותך.

"בתור אישה שמצלמת ושמה את עצמה כפמיניסטית, אז כמובן שרוב העשייה שלי היא כזו. ההשראה באה לי מהסביבה, ובסביבה שלי יש רוב של נשים, לסביות וטרנזיטיות."

אחת מעבודותיה של קלה, מטאמורפוז (בבימויה של נטע-לי בראון), עוסקת באונס ומתמקדת בשינוי הפנימי שעברו נשים שנפגעו. קלה, שלמדה ב"school of visual arts" בניו יורק, ומשלבת בין צילום סטילס לווידיאו, אומרת כי "בשני המקרים הסיפור נכנס לתוך העדשה, או שאת מחפשת אותו. מעל לכל אני אוהבת לבנות סיפור ולספר אותו סביב תמונה אחת. המשחק הזה מרתק אותי. ה'פטיש' שלי הוא להתארח בבתי חברות וחברים, להסתכל על תמונות ישנות שלהם ושל משפחתם, ודרך זה לבנות את הסיפור שלהם. סטילס או פילם - אני אוהבת לתעד דברים שקורים, היסטורית וויזואלית."

קלה מפיקה בעיקר סרטים דוקומנטריים: אי נוחות זמנית, על הבעיות שיוצרת גדר ההפרדה; בוכות של

צלמות, אז אני אטרקציה, היא מתוודה. במשך שנים נקשר שמה של אורה בשמו של הסטודיו לצילום בורוכוב, אשר אורה ניהלה את גלריה בורוכוב שמעליו. "האמת היא שרציתי לקחת את הגלריה כ'הבייבי שלי' ולהמשיך איתה," היא מספרת, "רציתי שזה יהיה מקום לאמנות, שיהיו בה הקרנות סרטי סטודנטים, שיחות עם במאים, אבל לא היה תקציב."

אורה, שמגדירה את עצמה כאמנית מולטי מדיה, אומרת, כי "כמו שהמצלמה הולכת איתי, גם הלסביות שלי הולכת איתי. כאישה יוצרת אני לא מאמינה שאפשר להתעלם מעצם היותי לסבית." עם זאת, היא טוענת כי היצירות שלה בעבר היו מחוברות יותר ללסביות שלה. "עבודה שהצגתי בבורוכוב, בשבוע הנשים, עסקה בעקיפין בענייני זהות. אבל גם היום, כשאני מצלמת בחתונות דוסיות, אי אפשר להתעלם מזה. זה כל הזמן בתוכי, אני מסתכלת מנקודת המבט הזאת על הכל."

ובקשר זוגי בין שתי נשים יוצרות את מאמינה?

"אני לא חושבת ששתי אמניות שגרות בבית אחד זה משהו שיכול להצליח. תמיד יש סיכוי שיינסו משחקי אגו." אבל לדינה קורן דווקא יצא להיות במערכת יחסים עם אמנית: "אני חושבת שזה מאוד מפרה," היא מעידה. "זה מעניין, כי דווקא הקשר הזה העלה את הפרויקט האחרון שלי." בקיץ האחרון הציגה קורן בבית הקפה הירושלמי "תמוול שלשום" את התערוכה "אהיה אשר אהיה", עבודות העוסקות בעיקר בג'נדר והמבקר את החברה השמרנית ואת הנורמות הנוקשות שלה והלחץ שהיא מפעילה.

יצא לך להרגיש את הלחץ הזה באופן אישי?

"לפני כמה שנים, כששאלו מסביבי 'מה, את לא נשואה?'. אני חושבת שזה עשוי להפריע לאנשים לקבל את עצמם

אמיתית-טביב הציגה בתערוכה קבוצתית בברצלונה, וכן הציגה שלוש תערוכות יחיד: "בדרך לגאולה", "מעברים" והפרויקט האחרון: "ספריות". ייחודו של האחרון הוא בעיקר בשל העובדה שעד גיל 20 לא ידעה לקרוא, והתמודדה עם יחס אמביוולנטי לספרים, "געגע מול סוג של זלזול". בגיל 11 קיבלה מסבא שלה מצלמה, שעברה איתו את שנות מלחמת העולם הראשונה, ולמן הרגע שבו הראה לה כיצד להטעין סרט, הפכה המצלמה לחלק בלתי נפרד ממנה, ולדרך התקשורת שלה עם הסביבה.

לדבריה, פסגת האושר עבורה היא היצירה עצמה, או "הרגע שבו את יכולה ליצור משהו שיש לך בדמיון. הצילום הוא כלי יצירה: בקליק אחד את מקפאיה רגע, את מקפאיה הרגשה."

בתור אחת שהצילום ליווה אותה כל חייה, יש קשר בין הצילום שלך לבין היותך לסבית?

"אם תשאלו אותי 'מי את?' אני אגיד 'טלי הצלמת'. זה לפני לסבית, וזה לפני אימא. לצילום שלי יש קשר לזה שאני אישה. אני עוסקת בדברים אוניברסליים, אני אישה לסבית עם מודעות פמיניסטית. יכול להיות שב-Back of my mind זה משפיע. הייתי רוצה לראות צלמת לסבית שתביא את היצירה הלסבית האולטימטיבית, שתצלם דיוקנאות של נשים, שאני אראה ואני אגיד, זאת לסבית, אם כי כאן בארץ אין בכלל תרבות לסבית. מה יש לנו, שני מועדונים? בהולנד, למשל, אני לא צריכה להיות בכר של לסביות כדי להרגיש את זה. גם בסן פרנסיסקו יש תרבות לסבית. באוקספורד התחברתי עם המון נשים שלא ידעתי אפילו אם הן נשואות או לא, אבל הרגשתי שכולן לסביות. כי הן לא נשים של גבר, לא מעניין בכלל אם הן שוככות עם גבר או אישה, הן פשוט נשים עצמאיות. זה מה שהייתי רוצה לראות בארץ. נשים עם כוח, אבל לא כוחניות. אז אולי אני אצלם נשים."

חופה וקידושין

אירית מובשוביץ' חוגגת שרון עומר ("אנחנו מאמצות בקרוב שם משותף, עמית") מכנות את עצמן בנימה משועשעת "לסביות שעושות כסף על סטרייטים". השתיים מצלמות חתונות, ובעיקר של דתיים. את התקופה שבה עברו יחד הן מגדירות כ"שמחה גדולה ואושר צרף". היום שרון עובדת פחות בצילום, ואירית עוסקת בעיצוב גרפי ובצילום חתונות.

אתן עצמכן נשואות?

"אותנו זה מצחיק להתחתן, מרוב שראינו כל כך הרבה חתונות. אנחנו מתכננות להיכנס להיריון, אז אחרי הלידה נעשה חגיגה. אולי אם לא היינו מצלמות חתונות זה היה אחרת."

הלקוחות שלכם יודעים שאתן זוג?

"הלקוחות שלנו מגיעים מפה לאוזן, רובם כיפות סרוגות, אז הם בטח יודעים. קשה להאמין שלא אומרים עלינו 'הצלמות הלסביות'."

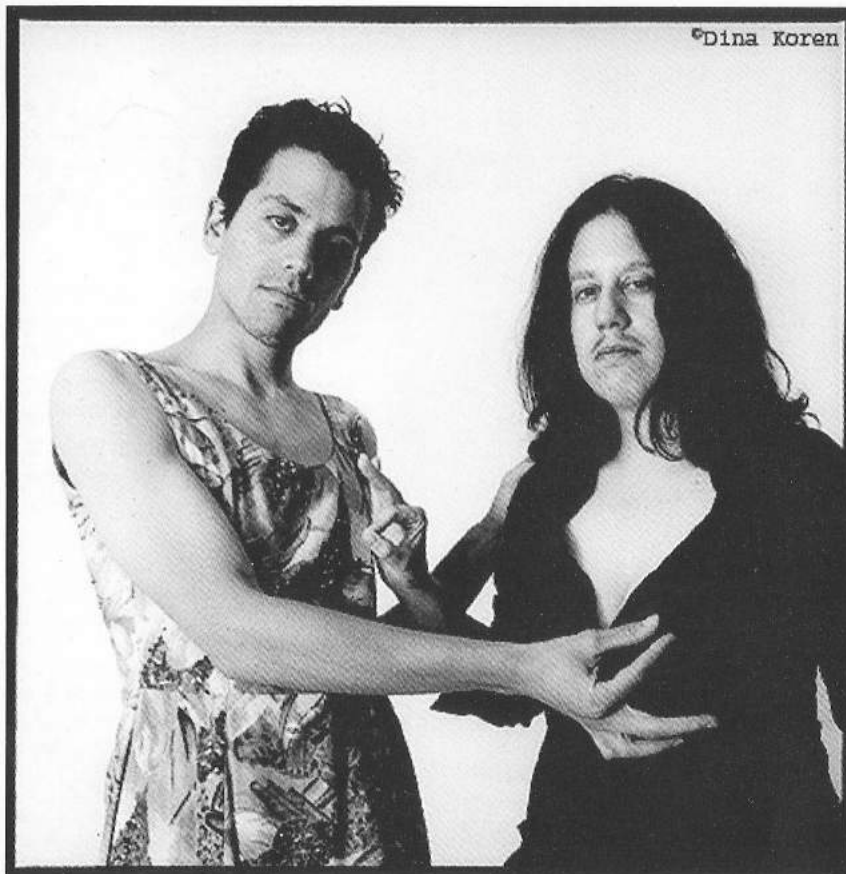
נתקלתן בסיטואציות משעשעות בחתונות סביב העובדה הזו?

"פעם ניגשה אליי כלה שצילמתי בסוף החתונה, מספרת אירית, "חייקה ונישקה אותי, ושלושה חודשים אחר כך עברה לגור איתי."

מה?!

"היא התחתנה מתוך לחץ ואחר כך התגרשה. היינו ביחד שלוש שנים וחצי." אני עדיין המומה והיא ממשיכה: "בפעם אחרת ניגשה אלינו כלה דתית כדי לספר לנו שהיא בעצם דו."

מסתבר שהן לא היחידות. גם אורה כהן מצלמת חתונות של דוסים, ו"נהנית מכל רגע. אין שם הרבה

עבודה של דינה קורן מתוך "אהיה אשר אהיה". "שאנשים יהיו מה שהם, בלי להתאים להגדרות"

אביגיל שפרבר. "כל מצלמה שנותנים לי ביד"

בסטילס, אפשר להגיד שזה קשור בחיפוש זהות. בסרטים שאני מצלמת לאחרים אני לא רואה קשר. מה קורה בסרטים שאת מביימת? "עכשיו אני עובדת על 'לשמור על אלוקים', שהוא על זוג נשים דתיות. ברור לי שאני עושה אותו כי הוא מתקשר אליי. אני גם לסבית וגם אישה, גם דתייה וגם מאמינה, גם ישראלית, וגם אחת מעשרה ילדים במשפחה. כל הדברים האלו מתבטאים ביצירה שלי ומשפיעים עליה."

טלי אמיתי-טביב

געגוע: "הרגע שלוקחים את המצלמה לידים, המתח בגוף. וגם הריגוש כשהסרט יוצא מפיתוח."
מצלמה: "כשגנבו לי אותה היה לי קשה, לקחו לי את כלי היצירה, את העין שלי."
פנטזיה: "לבלות יום שלם במחיצת ונסה רדגרייב ולצלם אותה דרך אור חלון, את הידיים שלה, שהן הדבר הכי אקספרסיבי בה."

דינה קורן

געגוע: "הקליק. זאת העשייה, המהות, לתפוס את הרגע הקריטי."
מצלמה: "אין משהו שאני מכורה אליו."
פנטזיה: "מה שאני רוצה לצלם אני מצלמת."

קלה לוי. "אני באתי קודם, ההגדרות באו אחריי"

נייד (ביחד עם תומר הימן), מופק עבור "יס", המספר על פיליפינים החיים בארץ, שבמשך השבוע עובדים כמטפלים ובסופי שבוע מעלים הופעת דראג. בשלבי פיתוח נמצאים סרט על "כביסה שחורה" והיסטוריה של הומואים ולסביות משנת 40 ועד היום בארץ ישראל. אני מתעסקת בעשייה חברתית רחבה. אני בעד לדחוף נשים אחרות, להיות דוגמה, שרק עם עבודה קשה אפשר להגשים. נשמע נאיבי, אבל אצלי זה עבד. וקשר זוגי עם מישהי מהתחום היה לי? "הייתה לי חברה שהתעסקה בפילים ואני בסטילס, והיה בינינו פרגון הדדי. אני חושבת שקשר כזה עוזר, יש שילוב של דברים, פרגון והתקדמות." פרגון זו המילה שבה משתמשת גם אביגיל שפרבר כשהיא מדברת על זוגיות בין נשים יוצרות. "כל הקשרים הארוכים שלי היו עם נשים שעסקו ביצירה. אני חושבת שזה מאוד מפרה, ובכל תחום שקשור באמנות. אם מדובר בקולנוע או בצילום, זה עוזר עוד יותר, כי ישנם יותר דברים משותפים ואפשר ליצור יחד. זה כיף להיות עם מישהי שמבינה את התחום שלך, בגלל שזה תחום קשה. כאשר את מקדישה את כולך ליצירה זה הרבה פעמים יכול להתפרש אצל בני הזוג כחוסר אכפתיות, וזה עוזר שיש מישהו שמבין. בקשר עם אדם יוצר צריך להסביר פחות, אתה יותר מובן." כבר בגיל שמונה הפכה אביגיל לצלמת הבית של משפחתה הדתית, ולאחר השירות הלאומי למדה צילום סטילס והחלה ללמוד בבית הספר לקולנוע "מעלה". בין הסרטים שצילמה אפשר למצוא את "שעשני כרצונו" (בבימוי איריס רובין), "שתיקה לשם שמיים" (אילאיל אלכסנדר), "קדיש לנעמי" (אבי המי), "שעשני אישה" (יעקב פרידלנד). כמו כן, כתבה את התסריט וביימה את "מפגש קפריסין" ואת "אחותי בנציה", ששודר בטלוויזיה במסגרת "תיבת תעודה". נו, ואת רואה קשר בין הצילום שלך לעובדה שאת לסבית? "הווקא כשהייתי יותר צעירה צילמתי את עצמי המון

סיצ'י גלעד

געגוע: "לחדר החושך שהשארתי בימי בצלאל הזוהרים, שהיה כמו חממה של יצירה. לשקשוק מכל הפיתוח, כשהוא גולמי. כמו בהיריון: תינוק שצריך טמפרטורה מסוימת, זווית נכונה, ואז לשלוף את הנגיב כשהוא רטוב וחם."
מצלמה: "אין לי 'פטיש' לצידוד. יש לי אהבה למה שאני מצלמת, לא לצידוד."
פנטזיה: "לצלם את 'איימה ויגואר' ליד האגם בגרונולט. הייתי מצטרפת אליהן לטיולים באגם, ואחר כך לוקחת את יגואר לצילומים בסטודיו ומדליקה לה סיגריה."

אביגיל שפרבר

געגוע: "לחדר חושך, לבד עם החושך והנייר. בקולנוע אני אוהבת כשעובדים על שוט הרבה זמן לפני שמצלמים, הקמת התאורה, ואז הרגע של האקשן."
מצלמה: "כל מצלמה שנותנים לי ביד."
פנטזיה: "סרט שלם בשוט אחד."

אירית מובשוביץ'

געגוע: "לרגע ההתעלות, בשנייה שבו עשיתי את הקליק."
מצלמה: "המצלמה שלי. אני מרגישה את זה בלחיצה."
פנטזיה: "היו לי כמה, הן נשחקו."

קלה לוי

געגוע: "האחיזה של המצלמה. הרגע שבו כביכול יש לך שליטה מלאה על הפריים."
מצלמה: "היא כמו אשתי, תמיד איתי."
פנטזיה: "החלום שלי הוא מרכז אמנות בן כמה קומות, שיהיה בו מקום ליצירה של נשים, בכל קומה תחום אחר, כולל בית ספר וסדנאות. מרחב של נשים."

אורה כהן

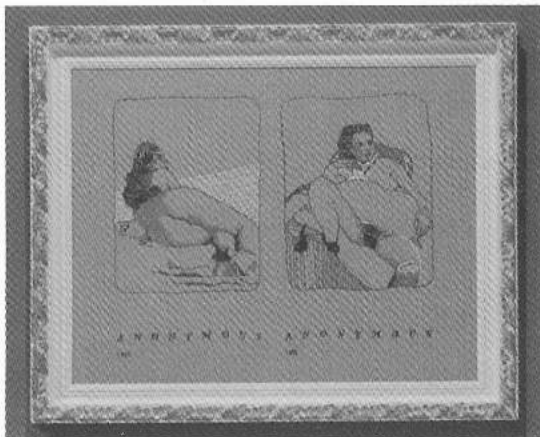
געגוע: "שלב החיפוש אחר הפריים. חדר החושך, שזו הרומנטיקה של הצילום."
מצלמה: "המצלמה שלי!"
פנטזיה: "להצליח לדייק בלהעביר את התחושה שמרגשים אותי."

אוי, בייבי, מותק, עכשיו, עכשיו!

כך פונה אני ספרינקל לקוראיה ומסכמת 25 שנים של עיסוק במין כמשלוח יד מכובד, כאמנות, כשיטת ריפוי ובידור, הכל חוץ מאשר אמצעי לשליטה או רבייה. גליה ירב משתמשת בחוט ובמחט כדי לשרטט מחדש תנוחות פורנוגרפיות. ויש עוד כמה שנוגעות ב'תעשייה', אלא שחלקן נחשדות כמשת'פיות. מומלץ לבדוק היטב לפני השימוש

יהודיה. ב-25 שנות פעילות אינטנסיביות, שהתרכזו בעיקר בפלג גופה התחתון, היא בראה יקום מיני חדש. כספקית עצמאית של שירותי מין, ויוצרת של סרטים כחוליים, תצלומי עירום, מיצבים, מופעי יחיד וספרים, היא הפכה את עצמה למעבדת מין מגוננת של אישה אחת. אל הקולות המתנגדים לפורנו היא עונה עם מקלחות זהב, S&M, פיסט פאקינג וגם סתם מציצות. את כולם היא עושה בשם ההנאה, החוויה, חקירת הגוף והרוח. ספרינקל לקחה בעלות על פרקטיקות מיניות מגוננות ועל ההגדרה שלהן. המיניות אצלה היא משלוח יד מכובד, אמנות, שיטת ריפוי ובידור, בעצם הכל חוץ מאמצעי לשליטה או רבייה. משוחררת מן הכבלים של הניצול-כוחנות-השפלה-חפצון-כפייה-בושה, היא מתפשטת, מאוננת ומזדיינת באינטנסיביות, וכמעט בכל מדיום אפשרי. אחרי ה"אני מודה מעומק הכוס", שהוא הגרסה היותר משוחררת לדברי תודה, וה"לא ידעתי שאתם שם קוראים ספרים כמו שלי, אני בשוק מוחלט" (מופנה לקוראת/ת הישראלית/ת), היא דוחקת בנו לגלוש איתה אל תוך דפי הספר, שהוא התוך האישי שלה... "אז בוא נתחיל. תהפכי אותי, דף אחרי דף. כן, ככה, עוד. את מרגישה אותי? אני איתך. אני רוצה לחלוק את חיי איתך. אוי, בייבי, מותק, תקראי לי את הצורה. עכשיו, עכשיו!". אני, הגוף שלי והתודעה הפמיניסטית מבינים: הפורנו אצל ספרינקל זו לא הצעה מגונה, זה לא דבר שנברא רק בעיני הגבר, המתבונן, זה לא רק מסחור גס של דימויים "מעוררים". פורנו זו גם מיניות שקיימת לעצמה, מיניות שאפשר להחליט שהופכים אותה לעסק, או לפרויקט הומניסטי גדול. תראו כמה דברים אפשר להזיז עם הליבידו.

אני ספרינקל, "פוסט פורנו מודרניסטית", הוצאת אסיה (2004).
גליה ירב, "הסודות של ויקטוריה", גלריה רחנפלד (ינואר-פברואר 2004).
עפרה ריזנפלד, "ג'ני מתעופפת"; מיכל זמיר, "12 פגישות"; יעל נאמן, "שמועות על אהבה", הוצאת "כתום" (2004).

עבודת ריקמה של דליה ירב, "הסוד של ויקטוריה"

את התהום שפיערה התרבות הגברית בין הרוקמת "המהוגנת" ובין "הפרוצה" המצולמת.

מעבר לגוף

האמנות עשתה בריקמה שימוש רב להעברת מסרים פמיניסטיים. ירב, המשתמשת בחוט ובמחט כדי לשרטט מחדש תנוחות פורנוגרפיות, הולכת צעד נוסף קדימה בעקבות תערוכתה של האמנית ראדה עאמר, "וידויים אינטימיים", שהוצגה במוזיאון תל אביב (2000). עאמר משכה מתוך אברי מין רקומים של נשים, תכים גסים שהתפתלו לתוך פקעות של חוטים, שיצרו מראה של לכלוך הניגר מן הגוף. הזוהמה פעלה כמהלך משבש, והגוף המגרה יצא כנגד האפקט שהוא עצמו היה אמור לייצר. אצל ירב, גם אחרי שהתנוחות הפורנוגרפיות השתכפלו באלפי מגזינים, לוחות שנה וכפולות אמצע, הן עדיין חתומות ברובן על דגמי הפנטזיה הגבריים, והן הפכו לדרך הייצוג האולטימטיבית של הגירוי. כאשר הסכמה הבנאלית הזו של התשוקה נתפרת על ידי אישה, הריקמה מסתכלת מעבר לגוף, רואה דרכו את מנגנוני הבנייה של תעשיית הפורנו, את הכבלי הכוח בין גברים לנשים, ואת התבניות שלתוכן נאנסה הארוטיקה.

אין זו הפעם הראשונה שיהב חוקרת את גבולות המיניות הנשית. בעבודה משותפת לה ולריי המליינן - "בליינדספוטס" - שהוצגה בגלריה עמי שטייניץ במסגרת התערוכה הקבוצתית "העיר" (1998), היא חדרה את עצמה עם ויברטור אימנני. האוננות הנשית בפרהסיסה הפכה אותה למיניו ומזדיינת בעת ובעונה אחת, פעולה שהחזיק שבה - העונג הנשי העצמאי, טמון כמה שאין בה - הנוכחות הגברית. עכשיו, ב"סוד של ויקטוריה", היא שואלת שאלות על נשים ומיניות באמצעות הפורנוגרפיה. דרך תפרים מהודקים ורופפים, צפופים ופורומים, היא הופכת את המין הממוסחר, אותה תעשיית ענק שמגלגלת מיליארדים, למוצר "מהוגן", כזה שאפשר לתלות בסלון. בכך היא לועגת לצביעות הבורגנית שצורכת פורנוגרפיה, והרבה, ובו זמנית מקפידה להסתיר אותה היטב. העבודה מתריסה בפני המוסר הכפול הזה שנולד בתקופה הויקטוריאנית, וחזר ברטרו היסטרי אחרי המהפכה המינית הקצרה של שנות ה-60. עכשיו הוא חי כאן בינינו בדמותה של תעשיית מין משגשגת בחצר האחורית, אפוף לכלוך וסוד, "הסוד של ויקטוריה". אני, הגוף שלי והתודעה הפמיניסטית מרוצים: כך מאפשרת עבודת הריקמה ליהב ליטול לידה (תרתי משמע) את מושכות העשייה הפורנוגרפית, אקט המבטא הפקעה סימבולית של תעשיית ענק שנוצרה על ידי גברים ולנוכה מבטם המיני.

"תקראי לי את הצורה"

אני ספרינקל לוקחת את מלאכת ההפקעה צעד אחד נוסף. ספרינקל, שאת ספרה "פוסט-פורנו מודרניסטית" - 25 שנותי כזונת מולטימדיה" תרגמה ירב בעצמה, היא כוכבת פורנו, זונה לשעבר, אמנית סקס, מורה לחינוך מיני, בעלת תואר דוקטור במיניות האדם, נשואה לאישה ואפילו

אחרונה יצאו לאור (בעברית!) שלושה ספרונים ארוטיים שנכתבו על ידי נשים (ישראליות!). הספרים "ג'ני מתעופפת" של עפרה ריזנפלד, "12 פגישות" של מיכל זמיר ו"שמועות על אהבה" של יעל נאמן, מגוללים מתוך כריכות רכות בצבעי פסטל את סיפורו של כוס עצמאי: "אינטליגנטי שתובע את שלו, שמפיק עונג מאחרים", ואחר "כוס כנוע, כוס ששייך למי שמזיין אותו" (מיכל זמיר, "12 פגישות"). אני, הגוף שלי והתודעה הפמיניסטית שואלים: האם זו התחלה של סצינה מקומית שלוקחת את הסקס לידים, או אולי גיוס של משת'פיות לתעשיית הפורנו?

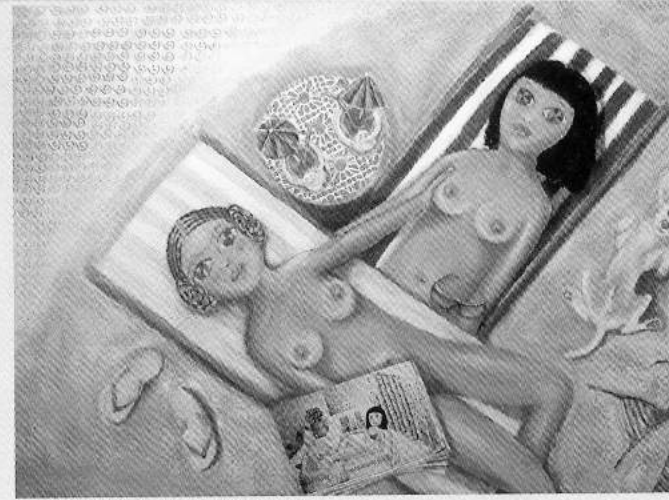
אמנית במקום צלם

אז הלכנו לתערוכה של גליה ירב "הסוד של ויקטוריה". מהתבוננות ראשונית נראה כי מדובר באוסף רומנטי של עבודות ריקמה הנתונות במסגרות מהוגנות. אבל כשמתחילים למשש את העבודות בעיניים, תך אחר תך, ועולות מן התפרים דמויות עירומות של נשים. הרבה נשים. כעמידה זקופה ובפיזור איברים, גוהרות על ארבע ומשכלות רגליים ביישניות מעל משולש הערווה. הדמויות שרוקמת במשך שנתיים על ידי האמנית, נולדו מתוך הספר Nudes 1000 (בעריכת מייקל קוטזל, 1994), שאינו אלא אסופה של תצלומי עירום שצולמו בין השנים 1839-1939 על ידי גברים, שניסחו בעבורנו מהי ארוטיקה. את כל זה דחסה הוצאת Taschen על גבי דפי כרומו מהודרים, אולי בניסיון להפוך את הגוף המעורטל והמנוצל למוצר מהוגן, מן הסוג שאפשר להניח בסלון ולהיראות דרכו גם מאוד ליברליים וגם נורא אינטליגנטיים.

גליה ירב בחרה כמה תצלומים כאלה, שעונים לכאורה על הפנטזיה המינית לגווניה - זוגות ושלשות, סצינות לסביות והצלפות, פיטמה מזדקרת, חריץ מפושק ועיניים מתגרות - ורקמה אותם מחדש, בשחור ולבן ועל גבי בדים משתנים. אולם, תרגומו של הצילום הפורנוגרפי לעבודת הריקמה איננו מעבר תמים ממדיום אחד לאחר. בתהליך חלו כמה היפוכים: הצלם הוחלף באמנית, ועדשת המצלמה הפולשנית הוחלפה בחוט ובמחט. הריקמה דורשת עדינות, רגישות וסבלנות, תכונות המוגדרות כ"נשיות", ועבודת היד הממושכת מקרקעת את הרוקמות לתוך הגבולות הבטוחים של הבית. מדובר בעיסוק בלתי מסוכן בעליל, שכל כולו דקורציה ואסתטיקה, ובו בזמן היא סוג של sisterhood, ששובר

המין הגמיש

מיניות האישה הינה בעלת פוטנציאל לגמישות ולהשתנות, הרבה יותר מאשר אצל הגבר - כך עולה ממחקרים אחרונים. לסבית, סטרייטית, או דו - כל האופציות אפשריות, והן אינן בהכרח קבועות ויציבות

עבודה של אירית רבינוביץ, 2003

פניו נראים סותרים. לדבריה, שיטות המחקר הקיימות אינן רגישות דיין כדי לתפוס את המורכבות הזו. כאשר עוסקים במיניות, אין זה נכון לשאול שאלות סגורות שהתשובה עליהן היא 'כן' או 'לא' (האם את מגדירה עצמך לסבית? - סמני כן או לא...). במקום זאת מציעה ראסט לשאול לגבי העדפות ובחירות כאלה או אחרות בתקופות מסוימות לאורך החיים.

טענות אלו בוודאי אינן זרות לקוראות בעלות מודעות 'קווירית'. התפיסות הקוויריות מערערות על התפיסה של 'טבעיות' בכל הנוגע למין, מגדר, מיניות והקשרים ביניהם, ואחת מאבני היסוד של הקוויריות הינה הערעור על עצם מושג הזהות הקבועה, היציבה, הנוקשה והמוגבלת. במובן זה, מחקריו של באומייסטר מחזקים את התפיסה כי לנשים, הרבה יותר מאשר לגברים, ה'קוויריות' היא אינהרנטית, טבעוה בתוכן. מיניות האישה, כך עולה מהמחקרים, מנוגדת למונחי 'הזהות הקבועה', ובכך אינה משתפת פעולה עם הדרת השונה והגבלתו. ההפך הוא הנכון: נראה כי מיניות האישה יכולה לכלול בתוכה אלמנטים שונים ומגוונים אשר יכולים להתקיים זה בצד זה בגמישות. לאור זאת, אין זה מפתיע כי נשים נוטות להיות סובלניות יותר כלפי הומוסקסואליות, בהשוואה לגברים.

מרבית הנשים האמריקניות אשר אינן הטרוסקסואליות, נוטות להגדיר עצמן יותר כביסקסואליות ופחות כלסביות. באחד המחקרים הגדולים שבו נשאלו כ-7000 לסביות לגבי מיניותן, נמצא כי 77 אחוזים מהן קיימו יחסי מין עם גבר אחד או יותר במשך חייהן. לפי באומייסטר, דפוס זה של משיכה ביסקסואלית נפוץ יותר בקרב נשים מאשר אצל גברים.

זהותה האישה כסטרייטית, כלסבית, או כביסקסואלית עשויה להשתנות לאורך החיים, ועל כך מעידים מחקרים שונים. במחקר אחד רואיינו נשים אשר קיימו מערכות יחסים ארוכות טווח עם גברים לאחר שקיימו מערכות יחסים עם נשים, ובמחקר אחר רואיינו נשים אשר היו נשואות ובהמשך חייהן עברו לקיים מערכת יחסים עם אישה. כל האופציות, כך מסתבר, אפשריות, ואינן בהכרח קבועות ויציבות. אך חשוב להדגיש: המסקנות הללו של החוקרים אינן באות לומר כי כל הנשים חוות בפועל שינויים דרמטיים במיניותן או אף תבצענה שינויים מהותיים בסגנון חייהן בהתאם לשינויים כאלה. המסקנות נוגעות יותר לקיומו של פוטנציאל לגמישות ולהשתנות, פוטנציאל אשר קיים באופן בולט יותר אצל נשים בהשוואה לגברים.

עניינים של אי התאמה

נושא נוסף אשר קשור לגמישות של המיניות הנו מידת ההתאמה בין העמדות המיניות של האדם, התשוקות שלו והתנהגותו המינית. בעוד שאצל חלק מהאנשים קיימת חפיפה מושלמת בין המרכיבים הללו, הרי שאצל אחרים עשויה להתקיים אי התאמה. נשים רבות מדווחות על הלימה מוחלטת בין המרכיבים: למשל, אישה עשויה לזהות עצמה כלסבית, להימשך באופן בלעדי לנשים ולקיים יחסי מין רק עם נשים. ואולם, אצל חלק מהנשים תיתכנה 'סתירות' כביכול בין המרכיבים השונים של המיניות: למשל, אישה המגדירה עצמה כלסבית וחשה לפתע משיכה עזה כלפי גבר, לעומת אישה אחת אשר עשויה לחוש עצמה נמשכת בעוצמה דומה הן לגברים והן לנשים אך לא להגדיר את עצמה כביסקסואלית. לפי באומייסטר, מקרים כאלה של אי-הלימה בין מרכיבים שונים של המיניות שכיחים יותר בקרב נשים מאשר בקרב גברים, ותמיכה לכך עולה מתוך מחקרים המצביעים על כך שבהשוואה לגברים, יותר נשים אומרות שהן נמשכות לבנות מינן מבלי שאי פעם קיימו יחסי מין עם אישה.

טבעי להיות קווירית

ואולם, פרשנות אחרת של הממצאים הללו מגיעה מהוגי דעות והוקרים שונים. פאולה ראסט, חוקרת בתחום המיניות, טוענת כי במקום להסיק שמדובר בחוסר עקביות והיעדר הלימה בין מרכיבי המיניות, יש לומר כי זהותן המינית של הנשים היא מורכבת יותר, וככזו היא מסוגלת להכיל בתוכה מרכיבים אשר על

ירה (שם בדוי), בת 29, פנתה לטיפול פסיכולוגי עם התלבטויות וסימני שאלה רבים סביב המיניות שלה. בעבר קיימה מערכת יחסים ארוכה עם גבר, ואחריה מערכת יחסים ממושכת עם אישה. כאשר הייתה עם הבחור, הגדירה את עצמה כסטרייטית לכל דבר, אם כי הייתה מודעת לפנטזיות האקראיות שהיו לה על נשים. כאשר הייתה עם הבחורה, לא השלימה עם הגדרת עצמה כלסבית, אך במשך הזמן חשה יותר בנוח, הן עם המילה 'לסבית' והן עם המשמעות של 'יצאה מהארון' של אישה אשר גילתה שהיא לסבית בשנות העשרים המאוחרות שלה. אולם, ככל שהתקדם הטיפול, הן שירה והן המטפלת שלה הבינו יותר ויותר כי המיניות של שירה אינה נופלת בקלות לתוך הקטגוריות הדיכוטומיות של 'סטרייטית' או 'לסבית'. היא גם לא ממש הרגישה בנוח עם הגדרתה כ'ביסקסואלית', שכן בעבורה רימזה הגדרה זו על פוטנציאל קבוע ויציב לקיום קשרים עם גברים ונשים. שירה התייחסה למיניות שלה כאל דבר זורם ומשתנה, מעין תחושה פנימית 'נוזלה', אשר לבשה ופשטה צורות ביטוי שונות, בהתאם לשלבים השונים בחייה, בהתאם לאנשים שעמם נפגשה, ובהתאם לשינויים הגופניים שצירה בעצמה (כגון, דיאטה וקעקועים).

שירה, עם מיניותה 'הגמישה', אינה שונה מנשים רבות שמיינותן נוטה להיות משתנה ודינמית. ואכן, מחקרים מהתקופה האחרונה תומכים בדעה זו. הפסיכולוג רוי באומייסטר הציג לאחרונה תוצאות של מחקרים בעניין 'הגמישות' של מיניות האישה (the fluidity of female sexuality). אחת החשערות שלו הייתה, שאם מיניות האישה היא אכן 'גמישה', הרי שהיא תהיה מושפעת יותר על ידי גורמים חברתיים ומצביים, בהשוואה למיניותו של הגבר. ואמנם, המחקרים מראים כי חינוך, דת ורקע תרבותי הם בעלי השפעה רבה יותר על מיניותן של נשים בהשוואה לגברים. לדוגמה, הקשר בין שמרנות דתית לבין זהות הטרוסקסואלית נמצא חזק יותר בקרב נשים מאשר בקרב גברים.

את הדוגמה הזו מחזקת החוקרת פרלמן, שמתארת פמיניסטיות שלהמו למען זכויות נשים בשנות ה-70 של המאה הקודמת, אשר עברו מקיום קשרים עם גברים לקיום יחסי מין עם נשים בלבד: "חלק מהלסביות הרדיקליות אשר בעברן חיו חיים הטרוסקסואליים, עשו את בחירתן לא רק מתוך עניין מיני בנשים אלא גם מתוך מניעים פוליטיים."

תלוי מתי שואלים

באומייסטר העלה השערה נוספת הקשורה באפשרות לחוש משיכה בו זמנית כלפי גברים ונשים, לפיה ייתכנו במהלך החיים שינויים ותנודות במשיכה המינית. ממצאי המחקרים תומכים בהשערה זו באופן חלקי. כך למשל,

להארות והערות, בקשות ורעיונות למאמרים בנושאים שונים המעסיקים את נשות הקהילה, אנא כתבו דרך אתר האינטרנט:

www.t-metaplim.co.il

או לדוא"ל: tsevet-metaplim@bezeqint.net

עופר מאורר הוא פסיכולוג העובד בקליניקה פרטית בתל-אביב ובמרפאה ציבורית, יו"ם ומקום "צוות מטפלים". טיפול פסיכולוגי-גיי-פרנדלי על-ידי מטפלות ומטפלים מיומנים ומנוסים המחויבים לטפל בחברי/ות הקהילה באווירה חיובית ותומכת.

עבודה של אירית רבינוביץ, 2003

זו תורה - וזה שכרה

שלוש שניות, שלושה ימים, שלושה שבועות, שלושה חודשים, שלוש שנים - כל אלו גרמו לי לחשוב גם אחרי שנתיים של לב מרוסק ואהבות בלתי מספקות, שהיד שם למעלה לא עזבה אותי. יש לכל זה סיבה, והיא חייבת להיות טובה

תאונה קטנה עם הטוטוסוס. לכל אחת שרכבה אי פעם היו כאלה. נפילה קטנה, שריטה, שפשוף, בודקים את הנזק לפלסטיקים ולגוף, עולים חזרה ונוסעים. זה קורה כמעט כל יום, אחרי יומיים כבר שוכחים. שלוש שניות של חוסר תשומת לב. עצירה מהירה מדי, אומדן לא נכון של מרחק ומשקל. שלוש שנים עברו מאז. שלוש שנים לא לרוץ, לא לקפוץ, לא לרקוד, לא לשחק כדורסל, לא תמיד לצלם, לא בכל מצלמה, שלוש שנים של תרגילים ופזיזותרפיה, ניתוח אחד ועכשיו השני - שלושה ימים בבית חולים. משתילים לך רצועה חדשה. שלושה שבועות לא לנוהג, שלושה חודשים לא לעבוד

וזהו. את תהיי חדשה כמו רצועה. שלוש שנים עברו והחיים אמורים לחזור למסלולם. שלושה חודשים לא לעבוד זה אסון; שלושה חודשים לכתוב - זה חלום. אולי זו ההשגחה שנתנה לי להגשים את החלום שלי ולכתוב. אף פעם אי אפשר לדעת למה דברים קורים, אבל מי שמאמין, מרגיש שמישהו דואג לו שם למעלה. רצייתי להיות צלמת והתחלתי את הדרך לגמרי לא רע. אחרי שצילמתי את הסרט "קדיש לנעמי" קיבלתי מאותו הבמאי הצעה לצלם סרט דוקומנטרי בקובה. קבוצת תיאטרון, הזמנה לקובה, מה זה חשוב על מה הסרט, העיקר שזו הזדמנות נהדרת גם להגיע לקובה וגם לצלם עוד סרט. קיבלתי וזהו, דיברנו על הקונספט, על הצבעים, על הגישה, על הציוד ועל הצוות, אבל אז ראיתי את התוכנית וחשכו עיניי: האירוע המרכזי מתרחש ביום שישי בערב. "אבל אני דתייה", הזכרתי לבמאי בלב כבד. "גם בחוץ לארץ?" הוא שאל מופתע. הרגשתי את המטוס הולך ומתרחק בלעדיי, משאיר אותי עם נרות השבת והקידוש. נפגשנו שוב כשהוא חזר מקובה, מלא בחוויות, טעמים וצבעים, מלא בטענות על הצלם שהיה לו (אולי הוא

רצה שארגיש טוב). אני כבר הייתי אחרי התאונה, לא רק מקנאת על מה שהפסדתי, אלא גם חושבת שאולי אף פעם לא אוכל לצלם שוב. והבמאי חיך לעצמו, אמר: "אם היית באה איתי לקובה, היית יכולה לצלם את הסרט הבא שלי". ואני חשבתי שיש משהו בדבריו, הייתי אמורה להיות בקובה ובמקום זה אני בבית חולים. זו תורה וזו שכרה!
שלוש שנים אחר כך. שלושה חודשים ללא עבודה לפניי, שלושה חודשים לכתוב. אולי יש שם למעלה יד שמכוונת את הכל? אולי מישהו דואג לך? אולי מישהו רואה את התמונה שלמה יותר? אולי אני צריכה לכתוב? אולי לשם כך נוצרת?
ואולי זו נחמה של שוטים, אולי זה הכל יד המקרה. אבל אם מסתכלים על זה ככה - לכל יש תכלית, יש מטרה, יש סיבה והיא טובה.
אז גם אחרי שנתיים של לב מרוסק, שנתיים של אהבות בלתי מספקות, אני עדיין מאמינה שהיד שם למעלה לא עזבה אותי. אני מאמינה שיש סיבה לכל מפגש, קצר וארוך, לכל אחת שהייתה בחיי, לכל פרח שהרחתי, לכל חיוך שחייכתי, לכל מפגש עיניים, לכל אהבה, לכל כאב. יש סיבה, והיא חייבת להיות טובה. ▽

אבא-בת

עדן

מסכות

תמונות מצהיבות במגירה: גיל שנה, יושב בלול עם שן וחצי ושתי בובות. בגיל ארבע, עם שיער ארוך על הווספה של השכן. בבגדי צנחן בגיל חמש, צועד במעגל יחד עם שוטר משופם, כבאי וחיל נוסף. בגיל שש בבגדי בובה, עומד בתוך בית בובות עשוי נייר לבן. זוג צמות ארוכות, חיוך לא מבין, וזיכרון כואב על אמי שמספרת איך כל האנשים שאלו "מי הילדה הזו". הילדה הזו הייתי אני. סטניסלב לם מספר בספרו "אגדות הרובוטים" על המלך בלרון, מלך רובוט שאהב לשחק, ויותר מכל אהב לשחק מחבואים. לשמחתו הצליח להשיג מתקן להחלת זהויות בין גופים, שהיה מקום המחבוא

המושלם עכורו. כך עבר בגופותיהם של כמה מנתיניו עד אשר הצליחו מתכנני המתקן לעצור. אני בטוחה שאותם נתינים אומללים, שזהותם הועברה לגופים שאינם שלהם, לא שמחו כמו ששמח המלך בלרון. להסתכל על העולם מבעד למסכה. מבעד לעיניים של מישהו אחר. זו ההרגשה שליוותה אותי במשך שנים. לשחק. 24 שעות ביממה, שנה אחר שנה. להזדהות עם התפקיד עד כדי אמונה שהדמות שאותה שחקתי היא דמותי האמיתית. כשהתחלתי בתהליך, היה לי קשה להתנתק מאותה דמות. במשך חודשים עדיין פניתי לעצמי והצגתי את עצמי כיוסי. בכל פעם שפנו אלי בתור עדן, המילים ערערו בי משהו. הן היו נעימות יותר. זו הייתה הפעם הראשונה שהרגשתי שמדברים איתי, הדמות שמאחורי המסכה. לא מזמן עברתי על מחברות מעבדה ישנות מהעבודה, מחברות המחייבות חתימה בתחתית כל עמוד. עד

לפני כשנה וחצי, כחצי שנה לפני ש"יצאתי מהארון" בעבודה, החתימה שבתחתית הדף הייתה לא יותר מאשר קשקוש לא מובן. אז כבר התחלתי בתהליך ולא יכולתי לחתום יותר כיוסי, דמות שכבר לא הייתה אני. פתאום, בתחתית הדף, החלה לצוץ - תחילה באופן אקראי ואחר כך בצורה רציפה - עדן. פורים לפני שנתיים היה הפעם הראשונה שהעזתי להתחפש לאישה. כמובן שאישה מוחצנת מאוד. ציצים ענקיים, שמלת מיני ולק מזעזע. אבל הייתי בהיי אמיתי והייתי מספיק שיכורה להופיע כך למסיבת הפורים במקום העבודה שלי ועוד לשיר קרייקי של "ישנן בנות". כבר לא הייתי יוסי, אבל עדיין לא הייתי עדן. עכשיו הייתי צריכה לגלות מי היא בעצם אותה דמות חיוורת, מוצללת, שנחבאה עד כה מעין הקהל. לבנות לה זהות. אני אוהבת את מי שמצאתי שם מאחורי המסכה. אני אוהבת את מי שהפכתי להיות. ▽

אוכל

איילת לטוביץ

ייצור עצמי

לאחרונה אני מוקפת נשים. רובן הגדול אימהות, כמעט כולן מיניקות. בתור חולצת שד מן המניין עצרתי לא אחת נפעמת נוכח הרעיון שהנה ילדתי גדלה ומתפתחת הודות למה שהגוף שלי מייצר בחשאי. בלי שנתתי הוראה, בלי ללכת לחנות ולרכוש. רק שינה ואכילה נכונה מבטיחים את קיומו של המפעל הזה באפס עלות. יש גאוזה אדירה בייצור העצמי. חשבנו על כיכר לחם מושלמת שלשתן כמו ידיכן, על שורת צנצנות מלאות ריבה ביתית צבעונית, או על לבנה התלויה בחיתול בד מעל כיור המטבח. אם זה לא משכנע, סתם חשבנו על ציצים...

לבנה
דבר ראשון קונים חיתול בד. מסתבר שבכל חנות שמוכרת מוצרי טיפוח לאם ולתינוק יש חיתולי בד - ובזיל הזול. אחר כך קונים 3 ליטר חלב ויוגורט "ביו" טבעי. מחממים את החלב לסף רתיחה. מצננים לטמפרטורת הגוף (טובלים אצבע ולא מרגישים חום או קור) ומערבבים פנימה את קופסת היוגורט. מכסים במכסה ובהמוך מגבות, כך שטמפרטורת הסיר תישאר חמימה. משאירים לעמוד בחוץ למשך הלילה (לא מומלץ ללילות אוגוסט נטולי מזגן). בבוקר מגלים שהחלב הפך ליוגורט. יוצקים את היוגורט לשקיק העשוי מחיתול הבד, ותולים מעל הכיור, באופן כזה שמי החלב יטפטפו מטה ובחיתול ייוותר הגבן (חלק החלב שנקרש ונותר מאחור, ממנו מכינים, איך לא, גבינה...). וזהו. שומרים בקירור ומגישים עם פיתות חמות, שמן זית וזעתר. ▽

להיבדק במקום להיזבק

האמונה הרווחת כי לסביות אינן זקוקות לגניקולוגית משום שאינן משתמשות באמצעי מניעה היא מוטעית, ואפילו מסוכנת. ד"ר שוורצפיטר מזהירה מפני הסיכוי להיזבק במחלות, אם כי שיעור ההיזבקות באיידס בקרב לסביות נמוך יותר. שלא נדע מצרות

כרטיס בבקשה". נתתי כרטיס. הוא הסתכל על הצג שלו ושאל "מקיימת יחסי מין?" "כן." "משתמשת בגלולות?" "לא." "משתמשת באמצעי מניעה אחרים?" "לא."

הוא הקיש על המקלדת והמשיך: "אז איך את נזהרת מהריונות לא רצויים?" "אני מקפידה לשכב רק עם נשים." סוף סוף הוא הפנה אליי את פניו. "טוב, גם זו דרך" אמר וחיך.

מאז אותו ביקור ראשון אצל הגניקולוג הבנתי שכלסבית מדובר בחוויה מורכבת - משעשעת, או מתסכלת - תלוי איך מסתכלים על זה. ואולי זו סיבה נוספת לכך שלסביות ממעטות לפקוד רופאים ורופאות נשים. ד"ר מלבינה שוורצפיטר, מומחית ברפואת נשים מזה 19 שנים, טוענת כי רוב הנשים הלסביות מאמינות שאם אינן מקיימות יחסי מין עם גברים, הן פטורות מבידוק גניקולוגי. "אמנם היום, עם העלייה במספר הלסביות אשר מעונינות ללדת, יותר ויותר לסביות מגיעות להיבדק, אולם אלו בדיקות שנעשות לצורך ההיריון והלידה, ולאחר מכן, פעמים רבות, הן לא ממשיכות במעקב רצוף", היא אומרת.

ד"ר שוורצפיטר נולדה בברזיל, שם גם למדה רפואה. כאשר עלתה לארץ ביקשה להתמחות ברפואת נשים, אך באופן אבסורדי היה התחום סגור בפני נשים וכמעט שלא היו רופאות נשים בארץ. רק לאחר ששנות התמחות בכירורגיה התקבלה להתמחות בגניקולוגיה. "למרבה הצער, הבריאות הלסבית מרתיעה חלק מהרופאים" היא קובלת. "בבתי הספר לרפואה לא מתייחסים לרפואה לסבית כאל נושא ייחודי, ולדעתי, יש מקום לנסות לשלב לימודי רפואה לסבית באוניברסיטאות. גם כתיבת העת הרפואיים לא עוסקים בנושא הזה, שיש לו חשיבות וייחוד משל עצמו. לסביות, גם אם קיימו יחסי מין עם גבר לפני

למניעת היריון יש סיכון יחסית גבוה בטווח הארוך לחלות בסרטן השחלות והשדיים. הגלולות, שניתנות בדרך כלל כאמצעי מניעה, יכולות אם כן לסייע גם ללסביות. ישנם מחקרים המעידים, כי נשים שנטלו גלולות לאורך זמן, חלו פחות בסרטן השד ובסרטן השחלות וצוואר הרחם. בנוסף, לאחר התייעצות עם רופא/ה, ניתן לקחת גלולות להפחתת כאבי מחזור, להסדרתן, או לטיפול בפצעי בגרות (אקנה), המופיעים גם בגיל מבוגר יותר."

ד"ר מלבינה שוורצפיטר מדגישה, כי אמנם מומלץ להיבדק בכל גיל, אך ישנן בדיקות חשובות לבצען בעיקר מעל לגיל מסוים. מדובר בבדיקת משטח צוואר הרחם, בדיקת שד (שאותה יש לערוך אצל כירורג) ובדיקות נוספות שהגניקולוגית תמליץ בפניכן. נשים ב"גיל המעבר" סובלות מבעיות ייחודיות לגילן, שנובעות משינויים הורמונליים בגופן. ישנן אסכולות טיפוליות שונות בבעיות הללו, והתייעצות עם רופא/ת נשים יכולה לשפר את מצבה של כל אישה, על פי התנאים וההעדפות האישיות. ▽

מידע נוסף חמין ניתן למצוא באתרי האינטרנט: www.ohanlan.com (תחת הנושא lesbian health issues); www.glma.org;

בקרב יוקם אתר העוסק בבריאות לסבית. פרטים באתר קל"ף באינטרנט. ד"ר שוורצפיטר עורכת מחקר שבמסגרתו מופץ שאלון ללסביות. את השאלון ניתן להוריד באתר קל"ף, למלא ולשלוח לת.ד. 22997 ת"א 61228 עבור: שאלון רפואה

שנים רבות, חשופות למחלות מין, והן יכולות להדיבק את בנות הזוג שלהן מבלי להרגיש בכך. ישנן מחלות שאינן מלוות בסימני כאב או בחוסר נוחות, והן 'רדומות', אבל עלולות להדיבק ולהתפרץ מאוחר יותר."

ד"ר שוורצפיטר מוסיפה, כי גם אצבעות ומין אוראלי עלולים להדיבק, וכן פטוריות וזיהומים דלקתיים שונים, שלא לדבר על אבזרים שונים, כמו דילדו או ויברטורים, אלו שלא עברו ניקוי וחיטוי מתאים. עם זאת, היא מוסיפה כי לסביות חשופות פחות למחלות כמו סיפיליס, זיבה וקלמדיה, ושיעורי ההיזבקות באיידס בקרב הלסביות נמוך יותר. "למרות זאת, חשוב לשמור על אמצעי זהירות, בעיקר כאשר מקיימים יחסי מין עם מישהי שהשתמשה בסמים או קיימה יחסי מין עם גברים", אומרת הדוקטור. "בכל מקרה כדאי לקיים מין בטוח, בעיקר בהתחלה."

שוורצפיטר ממליצה להיבדק באופן שגרתי ותקופתי אצל רופא או רופאת נשים ולמסור להם את כל המידע, כדי שיהיה ניתן לקבל החלטות לאור כל האופורמציה. "היום כבר יש הרבה רופאות", היא מציינת, "החשוב למצוא מישהי, או משהו, שיתאים לך ושאת/ו/ה תרגישי בנוח. בסך הכל מדובר בסיטואציה שהיא לעתים מביכה. חשיפת איבר המין שלנו בפני אדם אחר אינה קלה, ולא מעט נשים חוששות מהחזרה שכרוכה בבדיקה, או מביקורת על ההעדפה המינית שלהן. אם לא הרגשת בנוח בזמן הבדיקה, אל תהססי להחליף רופאה (או רופא). אל תניחי לאי הנעימות לגרום לך לוותר על הבריאות שלך." מסתבר כי לנשים שלא ילדו או שלא השתמשו בגלולות

אימא סדרתית

ענת פיי-גוטה

בראשיהם במלוא הכובד והתנופה. כולם!!!! התחילו לבכות, מי מעלבון ומי מכאב, ואני, כאחות רחמינית, מיד ניחמתי את הקטנטנים, מותירה את זוגתי המדממת (מבפנים) שכוחה וגלמודה בכאבה. "אח, הילדים הרגו אותי", התלוננה בכאב בפני עצמה, זה היה הזמן לקום ולהתחיל את היום הנפלא שעוד לפנינו.

החלטתי להיות בוגרת. רק השדה הפולנייה שיושבת לי בפנים רשמה את הכל בפנקס העוללות הקטן. וכמו שאתן יודעות, בנות יקרות, העולם הוא עגול וקטן ומושתן, טימפינטון, וכעבור שעתיים התעורר רוקי 4, עוד קצת בן חמש, בערך בגובה של האימהות שלו, כולו גבריות מסוקסת, עם מוצץ בפיו, מחבק את הבובה שאיתה הוא ישן. ה"נל" מיד השתחל למיטתנו למנת

נידרשת תוספת סיכון שתמומן על ידי המדינה בנין הטיפול בילדי. כמו כן, אני דורשת פיצויים ופוליסת ביטוח חובה וצד ג' לכל מי שהיא אם ואב בישראל. וכעת אפרט ואנמק את דרישותיי: בשבת בחמש וחצי בבוקר התעורר השור הזועם - בן שנה וקצת. מיד לקחנו אותו למיטתנו כדי שלא יעיר את אחיו, רוקי 4, ומתוך שרעפי שינה חילצנו מתוכנו קוצי פוצי פתטי, כשהוא, בתינוקות רצוצה, החל לבצע סקירת מלאי אנטומית בעזרת אצבעותיו הדקיקות ולגדד את עפעפיו כשיפור מעיק: "עיי (עין) פפפפ (פה) אפ (אף)... ואנחנו, שלא חשדנו בכלום, התענגנו על גרגוריו בעיניים עצומות.

בעודו מלטף את פניי בידיו הזעירות הזלתות ריר מעונג, אלא שאז חלה תפנית טרגית וידו הקטנה השתילה כאפה הפוכה היישר לתוך עיניי המבועתות. באלוהים שראיתי כוכבים. זוגתי האמפטית עוד הספיקה לומר: "שיואו!" לפני שפרצה בצחוק, ואני התאפקתי שלא להדיבק את שניהם לקיר. האמת היא שהתאפקתי לא לבכות. באימא שלי,

דורשת פיצויים

אריזנו את הילדים (וגם קצת קרח) ויצאנו לפארק. בשמש הקופחת בהקה משפחתי החבולה מפנסים במצח ובעין. כל מי שראה אותנו - שלושה פצועים ואימא אחת שלמה - מיד עשה אחד ועוד אחד בראשו המעוות, שלח בי מבט של בוז והתרחק כשאת נפש. ואני? אני ויתרתי מראש על מערך ההסברה, כי בינינו, לכי תוכיחי שאין לך אחות (ממחלקה פנימית א')...

הפינוק היומי, ואני, חמאה שבדית שכמותי, חיבקותי את גופו הארוך, השרירי, והסנפתי את שערו המזוהב, תוהה לאן נעלם התינוק שרק אתמול נולד. כך, מפויסות, שכבנו זוגתי ואני בשני צדי המיטה, החוליון והמאהב הלטיני באמצע, ובתוך הפסטורליה רצתה זוגתי להסכ פניה לאורח, אבל הוא בדיוק דחף את אחיו וביקש לרדת, וכולם!!! (חוץ ממני) נחבטו

לוח אירועים לסבי כלל ארצי אפריל 2004

עדכונים באתר האינטרנט של קל"ף:
<http://www.gay.org.il/claf>
אילנה: 051-330327, רותי: 054-887737

רק החודש

שני 5.4 20:45

לייל הסדר - רוני פותחת את דלתה לכל מי שדלתות נסגרו בפניה, ליליל סדר של ביחד. אילנה: 051-330327

חצות, פלוס מינוס - ערב דיכאון - ניגוש בגן מאיר עם שאריות מהסדר והכוס החמישית, והשישית, והשביעית, תירוש אופציונאלי. מי שהחג עושה לה קצת עצוב ולוחץ בלב או שסתם בא לה להתפרק אחרי יותר מדי משפחה. עדי: 054-204647

ראשון 11.4 12:00

מימנה פמיניסטית הגדה פמיניסטית ומופלטות בפארק הירקון, כל אחת מזומנת להפגין את מיטב כישוריה הקולינאריים. רותי: 054-887737

23:00 Woman Party! מסיבת נשים לפסח, בקולנוע זמיר, אלנבי 34 ת"א. אילנה שיראוי ודגנית ברוכי: 053-489988

שלישי 13.4 20:45

מפגש מקדים לסדנת הזוגיות בהנחיית הילית. הצגת יסודות הסדנה ומטרותיה. הדגמת חלק מהטכניקות שיישמו בסדנה. המפגש בחינם וניתן יהיה להירשם לסדנה בסיום המפגש. היינריך בל. נחלת בנימין 24. הילית: 052-242434

רביעי 14.4 18:15

הקרנת "ת"א" ופגישה עם הבמאית דנה גולדברג, קוויר בעיר - קבוצת הקריאה בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית במכללה האקדמית של תל אביב-יפו, רבנו ירוחם 14 ביפו (לד שדי ירושלים פינת בן צבי). www.geocities.com/gimta, 03-6802251

שישי 16.4

G&S מציינת: "אם כל המסיבות יוצאת לדרך". קאנטרי דקל 051-595838

שבת 17.4

טיול לצפון - טיול אביבי עם הרבה מים באזור מפל התנור. הטיול ברכבים פרטיים. לינה באזור או הגעה מוקדמת. לתיאום הגעה והסעות: רוני 056-805301

ראשון 18.4 20:45

מועדון הסרט הסגול. לרגל יום השואה נצפה בסרט: "אמה ויגורא". ההקרנה תערך בבית היינריך בל. נחלת בנימין 24. קרן: 051-214759
late bloomers - קבוצה לנשים וגברים שיצאו מהארון בגיל מאוחר. נפגשים באגודה, נחלת בנימין 18, ת"א. אילנה: 051-330327

שלישי 20.4 21:00

קבוצת לקראת אימהות בהנחיית עדית ותמי בתוכנית - הרצאות ומפגשים חברתיים. נפגשים בהיינריך בל, נחלת בנימין 24 ת"א. לפרטים: 053-385763

שבת 24.4 17:00

פיקניק מעטפות - דיור בכיף. ניגוש בגן מאיר, נתעדכן, נשתמע ונכין את הדיור לחודש הבא. רותי: 054-887737

שני 26.4 22:00

אם חרצי אין זו אגדה - רשפונישים חוגגות עצמות. בלי פטישים וקצף אבל עם שמים, דשא, אלכוהול, שתייה וכיבוד חופשי. מסיבה ב- FEELING, צומת ירקונים. לפרטים: דניאלה: 052-592876

שלישי 27.4 20:30

"בחנה הבאה הגעת הביתה". מפגש לנשים חדשות בקהילה, סקרניות ומתלבטות. המפגש ייערך בבית פרטי במרכז ת"א. חנית: 055-679741

פעם בשבוע

שלישי

כדורסל נשים בחיפה, יונת: 053-710198

20:30 קבוצת הנשים של באר שבע נפתחת מחדש! הפעילויות תתקיימנה בסניף האגודה ההומו-לסבית, ברחוב הפלמי"ח 83, פינת הרצל, קומה א'. ניתן לפנות למיכל: 058-888170

שבת 20:00-22:00

גאים באוויר, אלי שרון, FM 91 רדיו לב המדינה.

מקומות בילוי

מזנון בעיקר ללסביות, אלנבי 98 פינת סמטת בית השואבה 20 תל אביב, 03-5666051.
CARPE DIEM הומואים ולסביות, מונטיפיורי 17 תל אביב, 03-5602006.

אצל שוניה הומואים ולסביות מן הקהילה הרוסית, אבולעפיה 25 תל אביב.

תרצה 17 מעורב ופרנדלי. תרצה 17 (מאחורי תיאטרון נגה), יפו.

הקן בעיקר ללסביות, הל הזקן 6 תל אביב (מאחורי אלנבי 58), ת"א, 058-676696.

פועה ביסטרו פרנדלי לכולם. יוחנן 3 שוק הפשפשים, ת"א, 03-6823821.

תמוז שלשים בית קפה וחנות ספרים, סלומון 5 נחלת שבעה ירושלים, 02-6232758.

הוילנה רחזה מפגש לכל אנשי הגליל, בכביש הראשי ראש פינה, 04-6801505.

אשת ליל בשבת נשים בלבד. בן יהודה 226, ת"א.

שושן 4 חבר ההומו לסבי היחיד בירושלים, רח' שושן 4, בין רח' כורש לרח' יפו מאחורי יפו 19. 051-627622, 02-6233366.

ז'אור דארק פאב/מועדון לנשים בלבד. שדי חן 9 (פינת האנס מולר), אזור התעשייה קרית ביאליק 052-611918, 053-387228.

Mistress I @ walla.co.il

פעילויות

■ קבוצת תמיכה לנשים נשואות ו/או גרושות לחברה ולתמיכה, בהנחה מקצועית ובידיסקרטיות, 053-868994.

■ קבוצת תמיכה לנשים נשואות גרושות בהנחה מקצועית, 03-6022983.

■ קבוצה חברתית לנשים ונשים +35 בבית הפתוח בירושלים. לפרטים ופעילויות נוספות: 02-6253191.

■ אישי-נשי - קבוצת הצעירות ללסביות, בי ומתלבטות, בחיפה 064-876803; 058-372249.

■ הקבוצה החברתית לנשים +30 בחיפה 064-619869, 054-773669

■ העשירון האחר - תא סטודנטים/ות הומו-לסבי-בי-טרנס באוניברסיטה העברית בירושלים, 02-6535454.

משולחן ההודעות של קל"ף

■ ערוץ 10, דנה וציפי ברנד עובדים על סרט דוקומנטרי בנושא הורות אלטרנטיבית.

■ דרושים זוגות נשים או נשים יחידות שרוצות ללדת ילדים ויסימו שנתלווה אליהן למסע, דנה: 067-950358.

■ מתארגנת קבוצה חברתית לנשים שיצאו מן הארון בגיל מאוחר יחסית. נדון ונעזור זו לזו בקשינו מול ילדינו ובני משפחותינו, אילנה 051-330327.

■ מתארגנת קבוצת כתיבה יוצרת בהפריה הדדית, דנה: 054-492939.

■ מתארגנת קבוצה חברתית לנשים (ראשון לציון, נס ציונה, רחובות והאזור) בגילאי +23. שירה: 052-243604.

■ מתארגנת סדנה זוגית ללסביות (סגורה) בהנחה מקצועית. הסדנה מיועדת לנשים בודדות וזוגות, הילית: 052-242434.

משפחה והורות

■ המרכז להורות אחרת - שותפות בהורות בדרך אחרת, ליווי והדרכה מקצועיים לאורך כל התהליך והזדמנויות למפגש עם שותף/ה, 03-6916769.

■ פורום הורות - מפגשים להגשמת הורות משותפת. 050-710062; 03-6056122

■ משפחה גאה - סדנאות וקבוצות מפגש להורים ולא לה שברך, 03-5271282.

■ משפחה חדשה - ייעוץ וסיוע משפטי למשפחות חד מיניות, 03-5282798.

■ מכון הטקסים החילוני-טקסי נישואים לסטרייטים, הומואים ולסביות חילוניים, 03-6127812.

ארגונים, עזרה וסיוע

■ קל"ף - קהילה לסבית פמיניסטית. ועד קל"ף: 054-204647. פעילויות: 051-330327. דוא"ל: Claf@gay.org.il; אתר: www.gay.org.il/claf

■ אגודת ההומואים, הלסביות, הביסקסואלים והטרנסגינדרס בישראל - רח' נחלת בנימין 10, ת"א. טל: 03-5167234; פקס: 03-5167724; דוא"ל: sppr@012.net.il

■ הבית הפתוח למען הקהילה ההומו-לסבית בירושלים ולמען סובלנות חברתית - מדרחוב בן יהודה 7, קומה ג'. טל: 02-6253191; פקס: 02-6253192; דוא"ל: joh@gay.org.il; אתר: www.gay.org.il/joh

■ הפורום החיפאי לקהילה ההומו-לסבית, טרנס ובי - רח' הלל 47 הדר, חיפה. טל: 04-8530348; פקס: 04-8536201; דוא"ל: forumhaifa@hotmail.co.il; אתר: www.gay.org.il/haifa

■ סניף האגודה בבאר שבע - רח' הפלמי"ח 82 פינת הרצל, קומה שנייה, באר שבע. 08-6654325; דוא"ל: aguda_bs@yahoo.com; אתר: www.geocities.com/negev_aguda/

■ גאים בגליל - סניף האגודה בגליל העליון. הירדן 11, קומה ג', קריית שמונה, טל: 04-6950690.

■ הסניף האילתי של אגודת ההומואים הלסביות הבי והטרנס בישראל, טל: 08-6374704.

■ האגודה לזכויות האזרח - רח' נחלת בנימין 75 ת"א, 65154. עו"ד הדס תגרי: 03-5608185; עו"ד דן יקיר: 02-6521218.

■ הקו הלבן לנשים - קו אנונימי ודיסקרטי לתמיכה והכוונה. ימי ד' 03-7325580; 9:30-23:30.

■ בית דרור - בית לנוער הומו-לסבי טראנסגינדר וביסקסואלי. 03-5164621; 03-5162071

■ עמותת תהליה - קבוצת תמיכה להורים של הומואים, לסביות וביסקסואלים. בת"א: 09-9587779; בירושלים: 02-5636513 (חנה), 02-5373675 (נירה); בחיפה: 04-8327702; בבאר שבע: 08-9915341.

■ הוועד למלחמה באיידס - רח' גאולה 10 א', קומה ג', ת"א. 03-5100520; 03-5160925; הסניף בירושלים: 02-5632227; הסניף בחיפה: 04-8237702.

עריכת דין

עו"ד עירא הדר מומחית לזכויות הומואים ולסביות

ייעוץ וסיוע משפטי לחברי/ות הקהילה בכל תחומי החיים, לרבות זוגיות, משפחה, הורות וזכויות אחרות

- הסכמים לחיים משותפים בין בני/בנות זוג
- הסכמים להורות משותפת
- אפוטרופסות לאמהות/אבות לא ביולוגיות/ים
- סיוע בהסדרת מעמד לבת-זוג מחו"ל
- צוואות וירושות
- יפוי כח דדיים
- חוזים בעניינים שונים
- מכירת/רכישת דירות

טלפון: 03-5280247 irna23@netvision.net.il

claf@gay.org.il http://www.gay.org.il/claf 053-385763 "לקראת אמהות" 055-679741 "ברוכה הבאה" 051-330327 טעלריות: 054-204647 קל"ף - קהילה לסבית פמיניסטית. ועד קל"ף: 054-204647

אירית רבינוביץ, 2003
www.lesbianpaintings.com

